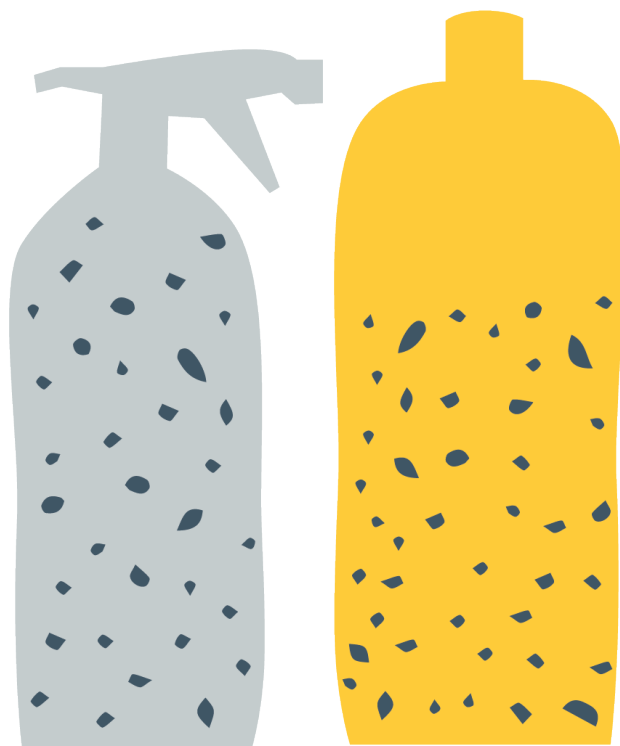

Så här fyller du i din kemikalieförteckning och identifierar farliga ämnen

Handledning för kemikalieförteckning

Versionshantering

Datum	Version	Beskrivning	Ändrat av
20190702	1	Handledning kemikalieförteckning	Katarina Johansson

Innehåll

Gör en kemikalieförteckning – Steg för steg	3
Varför ska du ha en kemikalieförteckning?	3
Vilka ska göra en kemikalieförteckning?	3
Vilka kemikalier ska finnas med?	3
Steg 1 - Produkt /råvara.....	4
Steg 2 – Innehåll på ämnesnivå.....	5
Klassificering – och märkningsregistret	5
Steg 3 – Omfattas ämnet av begränsningar?	6
Ämnen som omfattas av miljökvalitetsmålet – Giffri miljö	6
Ämnen som är begränsade i REACH – EU:s kemikalielag	7
Ämnen som är begränsade i EU:s Vattendirektiv	8
Hur förhåller sig miljömålet till REACH och vattendirektivet?	9
Steg 4 – Vart tar ämnet vägen?	10
Steg 5 – Vilken strategi har du för produkten?	10
Referenser:.....	10

Bilaga 1: Utfasningsämnen

Bilaga 2: Prioriterade riskminskningsämnen

Gör en kemikalieförteckning – Steg för steg

Börja med att ladda ner blanketten ”Kemikalieförteckning” som finns på goteborg.se

Har du frågor om detta eller vill ha mer vägledning är du välkommen att kontakta oss.

Varför ska du ha en kemikalieförteckning?

Hänsynsreglerna i miljöbalken ställer krav på att du som verksamhetsutövare ska ha kunskap om de kemikalier som du hanterar, samt att du ska byta ut farliga kemikalier till mindre farliga kemikalier där det är möjligt. Det kallas för produktvalsprincipen. Genom att fylla i en kemikalieförteckning får du kunskap om de kemikalier du använder i din verksamhet. Du får även en överblick över hur farliga de är och hur de påverkar människors hälsa och miljön.

Vilka ska göra en kemikalieförteckning?

I förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll finns krav på att anmälningspliktiga- och tillståndspliktiga verksamheter ska göra en kemikalieförteckning. Även mindre verksamheter kan behöva göra en kemikalieförteckning för att visa att de uppfyller hänsynsreglerna i miljöbalken.

Vilka kemikalier ska finnas med?

I kemikalieförteckningen ska alla märkningspliktiga kemikalier finnas med, det vill säga kemikalier som är klassificerade som farliga eller som innehåller farliga ämnen över en viss halt. I databasen [Klassificerings – och märkningsregistret](#) på kemikalieinspektionens webbplats, <https://www.kemi.se> finns information om vilka ämnen som är klassificerade. Tänk på att det inte bara är de kemikalier som används i produktionen som ska vara med i kemikalieförteckningen utan även underhållskemikalier och laboratoriekemikalier.

Det finns säkerhetsdatablad för märkningspliktiga kemikalier. Utgå från säkerhetsdatabladen när du gör er kemikalieförteckning. Säkerhetsdatabladet får du som yrkesmässig användare första gången du köper en produkt.

Steg 1 - Produkt /råvara

Första del av kemikalieförteckningen gäller information om produkten. Uppgifterna är ett lagkrav enligt § 7 i egenkontrollförordningen.

Börja med att kontrollera med er leverantör att du har den senaste versionen av säkerhetsdatabladet för produkten.

A. Produkt/råvara			
Namn	Användningsområde	Årsförbrukning (kg)	Produktens klassificering enligt CLP

- Skriv namn på produkt och leverantör. Det är valfritt att ta med leverantör.
- Skriv vad produkten används till samt hur stor årsförbrukningen är. Om det inte är möjligt att ange årsförbrukning kan du istället skriva inbestående mängd, det vill säga hur mycket du har i lagret. Då ska det tydligt framgå att det är detta du avser och inte årsförbrukning.
- Skriv produktens klassificering enligt CLP*. Ange faroklass och farokategori (Repr. 1B, Acute Tox. 4, Flam. Liq. 3 osv) och faroangivelser (H318, H319 osv). Uppgifterna om produktens klassificering hittar du i säkerhetsdatabladet, under avsnitt 2.

*Förordning (EG nr 1272/2008) om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar

Steg 2 – Innehåll på ämnesnivå

Under rubriken ”Innehåll på ämnesnivå” ska du anteckna de olika ämnena som ingår i produkten. Det behövs för att du ska kunna göra riskbedömning av produkterna.

De ingående farliga ämnena i produkten hittar du i säkerhetsdatabladet, under avsnitt 3.

B. Innehåll på ämnesnivå			
I produkten ingående kemiska ämnen enligt säkerhetsdatablad	CAS-nr (eller EG-nr)	Andel (%) av ämnet i produkten	Ämnets klassificering enligt CLP

- Skriv in namnen på de ämnen som ingår i produkterna på var sin rad.
- Skriv in varje ämnes kemiska identitetsnummer (CAS eller EINECS (EU-nummer)). Finns inga kemiska namn eller nummer angivna skriv då ”ej deklarerat” eller liknande.
- Skriv hur mycket produkten innehåller av det enskilda ämnet. Detta brukar anges i ett procentintervall.
- Skriv ämnets klassificering enligt CLP, faroklass och farokategori (Repr. 1B, Acute Tox. 4, Flam. Liq. 3 osv) och faroangivelser (H318, H319, H334, H400 osv).

Klassificering – och märkningsregistret

Om du är osäker på hur ett ämne klassificeras kan du leta i databasen [Klassificerings – och märkningsregistret](#) på kemikalieinspektionens webbplats, [kemi.se](#). För vissa ämnen finns bindande klassificering som gäller för hela Europa. För andra ämnen finns förslag på klassificeringar som importörer och tillverkare har tagit fram av anmälda och registrerade ämnen i REACH*. Allteftersom kommer klassificeringarna att bli bindande och gälla för hela Europa.

*REACH - Registration, Evaluation, Authorisation and restriction of Chemicals

Steg 3 – Omfattas ämnet av begränsningar?

Nästa steg är att ta reda på om du hanterar ämnen som omfattas av begränsningar. Ämnen som omfattas av begränsningar ska du prioritera att byta ut mot mindre farliga/skadliga ämnen eller på annat sätt minska risken att ämnena hamnar i miljön.

Ämnen som omfattas av miljökvalitetsmålet – Giffri miljö

C. Omfattas ämnet av miljökvalitetsmålet Giffri miljö, REACH och/eller EU:s vattendirektivet	
"Giffri miljö"	
U – utfasningsämne	
R - prioriterat riskminskningsämne	
B - ämne i Reach bilaga XVII	
T - tillståndsplikt i Reach bilaga XIV	
K - ämne på kandidatförteckningen	
P - prioriterat ämne i EU:s vattendirektiv	

- Skriv U för utfasningsämne
- Skriv R för prioriterat riskminskningsämne.

Vilka ämnen omfattas:

För att ta reda på om ett ämne är ett utfasningsämne eller prioriterat riskminskningsämne kan du kontrollera om faroangivelserna för ett ämne finns med i bifogad översiktstabell, se bilaga 1 för utfasningsämnena och bilaga 2 för prioriterade riskminskningsämnena. Du kan även söka i [Prioriteringsguiden – PRIO](#), på kemikalieinspektionens webbplats, kemi.se. Observera att PRIO är en exempeldatabas och att inte alla ämnen finns med. Kriterierna som nämns i bilaga 1 och 2 finns beskrivna i Prioriteringsguiden.

Om miljökvalitetsmålet Giffri miljö:

I miljökvalitetsmålet Giffri miljö har ämnesgrupper med farliga egenskaper identifierats och delats in i två prioriteringsnivåer: utfasningsämnena och prioriterade riskminskningsämnena. Vilken prioriteringsnivå ett ämne hör till beror på dess egenskaper.

Utfasningsämnena - Utfasningsämnena är särskilt farliga ämnen som har så farliga egenskaper att de inte ska användas eller släppas ut i miljön, varken i Göteborg eller någon annanstans. Hanterar du ett

utfasningsämne i företaget ska du byta ut ämnet till ett mindre farligt ämne eller skapa en plan för hur du ska byta ut ämnet.

Prioriterade riskminskningsämnen - Prioriterade riskminskningsämnen är inte lika farliga som utfasningsämnena. De är ändå tillräckligt farliga för att du ska överväga att byta ut dem eller minska riskerna vid hanteringen.

Ämnen som är begränsade i REACH – EU:s kemikalielag

C. Omfattas ämnet av miljökvalitetsmålet Gifffri miljö, REACH och/eller EU:s vattendirektivet	
"Gifffri miljö"	
U – utfasningsämne	
P – prioriterat riskminskningsämne	
B – ämne i Reach bilaga XVII	
T – tillståndsplikt i Reach bilaga XIV	
K – ämne på kandidatförteckningen	
P – prioriterat ämne i EU:s vattendirektiv	

- Skriv B för ämnen i REACH bilaga XVII,
- Skriv T för tillståndspliktiga ämnen enligt REACH bilaga XIV
- Skriv K för ämnen som finns med i kandidatförteckningen.

Vilka ämnen omfattas:

Under avsnitt 15 i säkerhetsdatabladet ska det framgå vilka regler som gäller för produkten. Speciella faror kan vara angivna under avsnitt 2.3. Du kan även ta reda på om ett ämne är begränsat enligt REACH genom att söka på ämnets namn eller CAS-nummer i restriktionslistorna på [ECHAs webbplats](#)*.

* ECHA - European Chemical Agency

Om REACH

REACH är en EU-förordning som reglerar användningen av kemikalier inom Europa. ECHA är ansvarig myndighet för REACH. I REACH finns bilagor med listor på ämnen som kräver tillstånd, eller är begränsade eller förbjudna att använda i kemiska produkter eller varor*. Du måste känna till om du använder ämnen som finns med i bilagorna och vad det innebär.

Bilaga XIV - en lista på ämnen för vilka det krävs tillstånd för att få använda. (REACH artikel 56)

Bilaga XVII - en lista som begränsar användningen av vissa farliga ämnen. Det kan röra hur ämnena framställs, vilka de får säljas till och hur de får användas i till exempel varor (REACH artikel 67)

Kandidatförteckningen - en lista på ämnen som har egenskaper som kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och i miljön, så kallade SVHC** eller särskilt farliga ämnen. Ämnen på kandidatförteckningen kommer successivt att bli föremål för tillståndsprövning. Dessa ämnen ska deklarerars i varor om halten överstiger 0,1 %.

Mer information om vilka åtgärder du måste vidta om du hanterar ämnen som är begränsade i REACH finns på kemikalieinspektionens webbplats, kemi.se.

*En vara – "Ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilket i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion"

**SVHC - Substances of Very High Concern

Ämnen som är begränsade i EU:s Vattendirektiv

C. Omfattas ämnet av miljö kvalitetsmålet Gifrfri miljö, REACH och/eller EU:s vattendirektivet	
"Gifrfri miljö"	
U – utfasningsämne	
R- prioriterat riskminskningsämne	
B - ämne i Reach bilaga XVII	
T - tillståndsplikt i Reach bilaga XIV	
K - ämne på kandidatförteckningen	
P - prioriterat ämne i EU:s vattendirektiv	

- Skriv P för Prioriterat ämne i EU:s vattendirektiv.

Vilka ämnen omfattas.

De ämnen och ämnesgrupper det gäller hittar du i Europaparlamentets och rådets direktiv [2008/7105/EG](http://eur-lex.europa.eu/LexUri.do?uri=CELEX:32008L0105:EN:HTML) bilaga II.

Om EU:s vattendirektiv:

EU:s vattendirektiv slår fast att det behövs internationellt samarbete för att vi ska vara säkra på att det finns vatten av god kvalitet även i framtiden. Kemisk förorening av ytvatten är ett hot mot såväl vattenmiljön som människors hälsa och miljön i övrigt. I direktivet finns prioriterade ämnen utpekade för ytvatten. De prioriterade ämnena är utvalda för att de utgör en risk för vattenmiljön eller för att de finns uppmätta i vattnen inom EU. Sverige har

arbetat in vattendirektivets bestämmelser i de nationella miljökvalitetsnormerna. Du kan minska påverkan på miljön genom att se till att inte använda kemikalier som innehåller de ämnena som är prioriterade i EU:s vattendirektiv.

Se Havs- och vattenmyndigheten (HaV) webbplats, havochvatten.se, för mer information om vattendirektivet.

Hur förhåller sig miljömålet till REACH och vattendirektivet?

Många av de ämnen som finns upptagna i REACH omfattas även av miljömålet Giftfri miljö. Kriterierna för särskilt farliga ämnen (SVHC) i REACH skiljer sig något från kriterierna för särskilt farliga ämnen (utfasningsämnen) som använts i Sveriges miljömål. En del av ämnena som tas upp i miljömålet är redan förbjudna enligt REACH, finns upptagna på kandidatförteckningen eller omfattas av begränsningsreglerna. Allt fler särskilt farliga ämnen kommer att succesivt att hamna på kandidatförteckningen.

Flertalet av ämnena som finns upptagna på EU:s vattendirektiv finns även reglerade i REACH eller är ämnen som omfattas av miljökvalitetsmålet Giftfri miljö.

Steg 4 – Vart tar ämnet vägen?

För ämnen som omfattas av miljö kvalitetsmålet ”Giftfri miljö”, REACH eller EU:s vattendirektiv bör du ange om och i så fall var ämnet släpps ut - hamnar det i vatten, luft eller stannar de kvar i produkten eller blir till avfall. Om ämnet släpps ut till vatten bör du ange om utsläppet går till kommunalt avloppsnät eller till recipient.

D. Vart tar ämnet vägen? Ungefärlig andel %				
Vatten - till recipient	Vatten - till kommunens avloppsnät	Luft	Produkt	Avfall

Steg 5 – Vilken strategi har du för produkten?

Om någon av produkterna innehåller ämnen som omfattas av det Giftfria miljö kvalitetsmålet, REACH eller EU:s vattendirektiv bör du ange hur du planerar att ersätta produkten, förändra produktionsprocessen eller på annat sätt minska risken för att ämnet kommer ut i miljön.

E. Har ni en strategi för produkterna?
Om produkten innehåller ett eller flera ämnen med någon av koderna U, R, B, T eller K. - Ange när ni ska ersätta den, byta produktionsprocess eller på annat sätt minska risken för att ämnet kommer ut i miljön. - Hänvisa eventuellt till separat dokument.

Referenser:

Kemikalieförteckning och Vägledning till kemikalieförteckning, Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Bilaga 1: Utfasningsämnen

Egenskap	Klassificering enligt CLP-förordningen för att fastställa egenskapen
Cancerframkallande	(Cancerogenitet, kategori 1A och 1B) H350 : Kan orsaka cancer...*
Mutagent	(Mutagenitet i könsceller, kategori 1A och 1B) H340 : Kan orsaka genetiska defekter...*
Reproduktionstoxiskt	(Reproduktionstoxicitet, kategori 1A och 1B) H360 : Kan skada fertiliteten eller det ofödda barnet...*
Hormonstörande	(se kriterierna)
Särskilt farliga metaller (Cd, Hg, Pb)	(se kriterierna)
PBT /VPB – Persistenta, Bioackumulerande, Toxiska / mycket Persistenta, mycket bioackumulerande	(se kriterierna)
Ozonstörande ämnen	(Farligt för ozonskiktet) EUH059 : Farligt för ozonskiktet H420 : Skadar folkhälsan och miljön genom att förstöra ozonet i övre delen av atmosfären

*Om det är definitivt bevisat att faran inte kan orsakas av några andra exponeringsvägar kan exponeringsvägen ha angetts som en del av faroangivelsen. För reproduktionstoxicitet ska typ av effekt ha specificerats om denna är känd (effekt på fertilitet eller på fosterutveckling). En eller två bokstäver efter faroangivelsen indikerar exponeringsväg (till exempel H350i – Kan orsaka cancer vid inandning) och/eller typ av effekt. Alla tilläggs-koder är inkluderade i kriterierna.

Bilaga 2: Prioriterade riskminskningsämnen

Egenskap	Klassificering enligt CLP-förordningen för att fastställa egenskapen
Mycket hög akut giftighet	(Akut toxicitet kategori 1 och 2) H330 : Dödlig vid inandning H310 : Dödlig vid hudkontakt H300 : Dödlig vid förtäring (Specifik organtoxicitet - enstaka exponering) H370 : Orsakar organskador.* och **
Allergiframkallande	(Luftvägs- eller hudsensibilisering, kategori 1, 1A och 1B) H334 : kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning. H317 : Kan orsaka allergisk hudreaktion
Hög kronisk giftighet	(Specifik organtoxicitet - upprepad exponering) H372 : Orsakar organskador genom lång eller upprepad exponering.* och**
Mutagent	(Mutagenitet i könsceller, kategori 2) H341 : Misstänks kunna orsaka genetiska defekter...*
Miljöfarligt, långtidseffekter	(Farlig för vattenmiljön, kategori kronisk 1 och kronisk 4) H410 : Mycket giftig för vattenlevande organismer med långtidseffekter H413 : Kan ge skadliga långtidseffekter på vattenlevande organismer
Potentiella PBT / vPvB	(se kriterierna)

*Om det är definitivt bevisat att faran inte kan orsakas av några andra exponeringsvägar kan exponeringsvägen ha angetts som en del av faroangivelsen. För reproduktionstoxicitet ska typ av effekt ha specificerats om denna är känd (effekt på fertilitet eller på fosterutveckling). En eller två bokstäver efter faroangivelsen indikerar exponeringsväg (till exempel H350i – Kan orsaka cancer vid inandning) och/eller typ av effekt. Alla tilläggs-koder är inkluderade i kriterierna.

** Som en del av faroangivelse H370 eller H372 kan vilka organ som påverkas ha angetts om detta är känt.